

Landet, og med Guds Hjælp indenfor en ikke lang Tid; og idet jeg indskrænker mig til at udtale dette, skal jeg rette den Opfordring til min ærede Medforslagsstiller, at han ogsaa for sit Vedkommende vil tage Forslaget tilbage.

Thalbitzer: Jeg skulde blot tillade mig først at gjøre nogle Bemærkninger med Hensyn til det Angreb, Forslaget har været underkastet fra Ministeriets Side. Det er jo almindelig bekjendt for ethvert Medlem af Rigsdagen, der har været i et Udvalg og der prøvet paa at stille Endringsforslag, at man, for at faae saa Mange som muligt med sig og for ikke at udsætte Forslag, man stiller, for altfor stærke Angreb, maa lempe sig efter Meningen, snart lægge Noget til og snart slaae Noget af. I et saadant Tilfælde har jeg ved denne Leilighed ogsaa været; oprindeligt var det min Mening at bruge de samme Udtryk som Loven af 16de Marts 1851, der siger omtrent det Samme, at der nemlig kan skee Forandringer med Hensyn til Mølleværker, Fiskegaarde og Fabriker, og det var udtrykkelig ved Rigsdagens Billie, at det kom ind i Loven; det er fra denne Lov, jeg har taget Paragraphen; der staaer, at det kan skee, forsaavidt Mølleren deri er enig. (Indenrigsministeren: Ja, naar han er enig!) Ja, jeg veed nok, at det er et Forlig; men jeg troer rigtignok, at disse Forlig ere kun enkeltviis opnaaede; men vist er det, at hvor et saadant Forlig er opnaaet, har det været et stort Gode, og det er derfor i mine Tanker høist urigtigt, at en Mølle skal kunne sætte sig imod, at Saadant skeer, der er til stor Gavn for det Almindelige. Jeg har som Medlem af Amtsraadet underhandlet med flere Møllere, men, som jeg alt tidligere har tilladt mig at sige, det er kun lykkedes mig een Gang at opnaae Forlig. Men det er mig en stor Glæde at kunne sige, at det Forlig, jeg der bragte istand, virkede til stor Betsignelse. Det er mangfoldige Steder Tilfældet, at en Sænkning af Værket eller Andet kan virke ligesaa godt, som om Møllen var aldeles nedlagt; Møllen kan derfor ligegodt vedblive at male; men da Møllerne have sillet meget høie Betingelser, har det naturligtviis ikke kunnet lykkes at

bringe Sagen i Gang. Hvad det angaaer, at Landvæsenscommissionen skal kunne tvinge de Mænd, der ikke ville deeltage i Omkostningerne, da har ogsaa dette været under Forhandling, da den oftnævnte Lov var for, og det blev da ogsaa anført, at, naar saadanne to Autoriteter som Amtsraadet og Landvæsenscommissionen toge sig af Sagen, saa maatte man være sikker paa, at der var en almindelig Stemme derfor, at man vilde modtage det med Glæde og Bisald, og det er derfor, at man ikke har villet nævne, at Alle skulde være enige, for at et saadant Foretagende skulde kunne bringes istand. Det blev netop fra flere Sider dengang udhævet, at det ikke var i sin Orden, at Nogle skulde kunne standse et — selv mindre — Foretagende, der af Landvæsenscommissionen skjønedes at være til almindelig Fordeel, selv om disse Enkelte ikke vilde vinde Noget derved. Hvis mit Forslag laborerer af nogen Mangel paa Correcthed, da maa man søge Grunden dertil i hvad jeg i Begyndelsen af mit Foredrag anførte; men naar Ministeren ikke havde havt Andet at indvende, kunde man jo nok til 3die Behandling have affattet Forslaget saaledes, at han kunde gaae ind derpaa. Da han imidlertid saa bestemt har erklæret, at han, hvorledes det end bliver affattet, anseer det for et saa stort Indgreb i Eiendomsretten, at han paa ingen Maade kan gaae ind paa Loven, dersom det vedtages, hvoraf altsaa Følgen blev, at vi ingen Lov fik, er det naturligtviis min Mening at tage Forslaget tilbage — derom kan der jo ingen Tvivl være. Jeg havde imidlertid ønsket, at Ministeren ikke havde afgivet denne Erklæring førend ved tredie Behandling, idet jeg gjerne havde seet, at Forslaget var kommet til Afstemning, for at jeg kunde see, om jeg var eenstidig i denne Retning; dette troer jeg ikke er Tilfældet, da de her tilstedeværende Landmænd vistnok ere enige med mig i, at der er en stor Trang tilstede i saa Henseende. Naar det da var blevet affemt ved 2den Behandling, tør jeg svare for, at Forslagsstillerne ved 3die Behandling efter Ministerens Erklæring vilde have taget det tilbage, ligesom Thinget vistnok ogsaa havde været villigt til at frasalpe det. Jeg vilde, som sagt, gjerne have vidst, om der var Stemning for det; men efter